1944. Terwijl het bommen regent in het hart van nazi-Duitsland, onderzoekt Hugo Fischer een serie mysterieuze moorden.

ORIANA RAMUNNO

ROOK BOVEN BERLIJN

HISTORISCHE THRILLER



1

23 juni 1944, Berlijn, Nikolaiviertel

Hugo roerde in zijn surrogaatkoffie.

Het geluid van het lepeltje dat het kopje raakte, gaf hem het gevoel veilig te zijn, terwijl hij zich nog nooit eerder in zo'n gevaarlijke situatie had bevonden. In een stad waar het vuur regende en hij meerdere geheimen met zich meedroeg, voelde het voortdurend alsof hij aan de rand van een afgrond stond. Hij kon zich laten vallen, een eind maken aan die slapeloze nachten, maar dat deed hij niet. Een blik in de richting van de slaapkamer waar de kleine Gioele lag te slapen, was genoeg om zichzelf eraan te herinneren dat hij nog even moest volhouden en blijven staan.

Hij liep naar het raam en nipte van zijn koffie. De hemel leek wel gesmolten lood. Een hoop metaal die boven de stad hing, klaar om bij zonsopkomst naar beneden te druppelen. In de keuken viel dof licht naar binnen, dat alles een blauwige gloed gaf: de tafel, de kachel en de vieze afwas die nog in de gootsteen stond. Het huis sliep. Hij kon het horen ademen, de balken horen kraken, de stenen horen kreunen, ook al waren ze nog heel, te midden van een wijk die bijna volledig verwoest was. Hij was een van de

gelukkigen die nog een dak boven zijn hoofd had.

Hij genoot van de zeldzame stilte, die meestal overstemd werd door het sinistere geluid van het luchtalarm en de luchtafweer. Aan de horizon, achter de gebouwen, bij de buitenwijk Brandenburg, kon hij een rookwolk zien hangen. De gebouwen waren verscheurd door het vuur en veranderd in een oven die uren had gebrand. Nu het vuur uit was, was er slechts een grijze massa over die zich samenpakte en die steeds groter werd, daar boven de gebouwen en de longen van de mensen binnendrong.

Vuur en as.

Hij probeerde diep adem te halen, maar kreeg weer het gevoel dat hij eerder had, alsof de dood hem in zijn greep had. Hoe dieper hij probeerde adem te halen, hoe korter zijn ademhaling juist werd. Het was alsof hij een zakje met gaatjes probeerde te vullen.

'Je leeft nog, Hugo… Je leeft.'

Hij greep zich vast aan de vensterbank. Als hij kon praten, ging er nog lucht zijn longen in. Hij wist niet waarom hij zo naar zuurstof snakte. Nam zijn MS hem naast zijn been nu ook zijn longen af? Of was dit het gevolg van de vele slapeloze nachten en de angst die hij voelde tijdens de bombardementen de afgelopen maanden?

Misschien komt het doordat ik een Joodse jongen in huis verberg.

De wind voerde een brandlucht mee. Hugo sloot het raam.

Een paar maanden geleden, toen hij aan een zaak in Auschwitz werkte, had hij diezelfde geur geroken. Hij raakte hem maar niet kwijt. Soms werd hij badend in het

zweet wakker na gedroomd te hebben dat hij samen met de Joden in het kamp werd verbrand. Zijn lichaam zwol op, zijn huid kwam los, zijn ogen smolten en de honden van de SS blaften en kwijlden hongerig. Toen het luchtalarm hem deed opschrikken uit die nachtmerries, slaakte hij bijna een zucht van verlichting.

Hugo zette zijn koffiekopje op tafel, pakte zijn stok en strompelde naar de badkamer.

Hij gooide zijn hemd op de grond en zeepte zijn gezicht en nek in met het enige stukje zeep dat er nog was. In de spiegel zag hij een gezicht dat hij bijna niet meer herkende. Wie was hij nu? Hij was geen lid meer van de partij van de nazi's, maar ook niet geheel onschuldig. Hij pakte het scheermes en schoor zorgvuldig zijn wangen. Dit deed hij meerdere keren, alsof hij zich na elke beweging beter zou voelen. Maar dat was niet het geval, dat was onmogelijk. Wat hij in Auschwitz had gezien, zou hij voor altijd bij zich dragen. Ook was hij zich ervan bewust dat hij deel had uitgemaakt van het raderwerk van het naziregime en daar konden wat zeep en een scheermes niets aan veranderen. Het was onvergeeflijk.

Hugo wreef zijn wangen droog en trok een overhemd aan. Hij knoopte zijn stropdas en kamde zijn haar.

Vervolgens opende hij een kastje en pakte het doosje Pervitin. Het was een lange, zware nacht geweest. De pijn die zijn ziekte veroorzaakte, leek heviger te worden als hij gespannen was. En een leven met de hete adem van de Gestapo in zijn nek en de angst te worden gedood door een bombardement zorgden voor buitengewoon veel stress. Hij merkte dat hij op het punt stond daaronder te bezwijken.

Hij was geneigd om de methamfetamine terug te zetten, maar legde uiteindelijk toch een pil op zijn tong en slikte hem door.

Daarna keek hij in de spiegel en staarde naar de glazige blik in zijn ogen. Hij moest te veel demonen verjagen en kon dat niet alleen. Dat had hij nooit gekund.

2

Het Berlijn dat hij buiten zag, was niets meer vergeleken met de prachtige stad die het ooit geweest was. De brandende lantaarns en verlichting van de cafés hadden plaatsgemaakt voor de avondklok en lantaarnpalen die uit stonden uit angst dat de bommenwerpers iets zouden merken. In sommige wijken hing nog de geur van lindes en pas gemaaid gras, maar elders overheerste de stank van brand en bloed. Waar vroeger bloemperken waren, verschenen nu moestuinen om het voedseltekort op te vangen. Zelfs de Gendarmermarkt had zijn charme verloren en was veranderd in een soort boerderij.

Hugo ontweek een ingestorte daklijst en duwde de resten ervan weg met zijn stok. Hij wierp een blik op het raam van zijn woning, op de tweede verdieping van het appartementencomplex, dat nog intact was. Dankzij het vochtige karton dat hij gebruikt had om de kapotte ramen te bedekken was er niets te zien van de slaapkamer. Maar toch was Gioele daar niet veilig.

Hij keek op zijn polshorloge. Het was halfzeven. Er moest iets ernstigs zijn gebeurd als Arthur Nebe hem op dat tijdstip wilde spreken. Toen de telefoon die nacht ging, sliep hij niet. Hij lag te woelen in zijn bed en was de officier die hem belde en dwong op te staan eigenlijk wel

dankbaar. Maar meteen daarna kreeg hij argwaan. De baas van de Kriminalpolizei had een politiewagen gestuurd om hem op te halen: was die van de politie of de Gestapo? Terwijl hij zich dat afvroeg, voelde hij zijn nek koud worden, hoewel het eind juni was en de branden nog eens voor extra drukkende hitte zorgden. Hij knoopte de kraag van zijn overhemd los, maar dat had geen zin. Zijn huid brandde en rilde.

'Heil, Hitler!' Er stond een jonge man naar hem te gebaren. Hij had vast veel haast.

Hugo was opgelucht toen hij het groene uniform en de auto die vlakbij geparkeerd stond, op het enige stuk weg waar geen puin lag, herkende van de Ordnungspolizei. Het was gelukkig geen man van de Gestapo. Of in elk geval niet officieel.

Hugo stapte op hem af. 'Met wie heb ik het genoegen?'

'Met Lukas Eder, meneer.' De jongen trok het portier open, onderdanig als een hondje. Pas toen zag Hugo dat hij een zwarte lap voor zijn oog droeg. 'Het is een eer om u te mogen ophalen, Herr Fischer.' Met zijn vrije hand schoof hij de stoel naar voren en sloeg erop om de as eraf te halen die door het kapotte raam naar binnen was gewaaid. 'Er wordt veel over u gesproken bij de Ordnungspolizei.'

'Wat zeggen ze dan?' Hugo ging zitten en deed alsof hem dat niet veel deed. Hij legde zijn stok op de achterbank en trok de deur dicht. 'Dat ik mank loop vanwege mijn MS?'

De jongen lachte, zoals hij al verwacht had. Niemand wilde geloven dat een ariër als hij een degeneratieve ziekte had. Als dokter Meyer niet gezwegen had, hadden ze hem allang gedwongen tot euthanasie. In het beste geval tot

sterilisatie, zodat hij het kostbare Duitse bloed niet zou bevuilen en zich nooit zou voortplanten.

De jongen schudde geamuseerd zijn hoofd en startte de auto.

'Iedereen weet dat u polio had, net als Roosevelt,' antwoordde hij ten slotte.

'Zeggen ze ook dat ik een Jood in mijn huis laat onderduiken?'

'Dat zou helemaal mooi zijn!' De jongen begon nu te schateren. 'Een Jood… Nee, ze zeggen alleen dat u een van de beste criminologen van het Reich bent… En dat u de zaak Braun in Auschwitz op briljante wijze heeft opgelost.'

Hugo besloot er niet verder op in te gaan, omdat hij al die complimenten niet kon verdragen. Hoe minder hij over de Braun-zaak sprak, hoe beter het was. Ook tegenover Nebe had hij er zo min mogelijk over uitgeweid. De zaak was gesloten, de Kommandant van het kamp was tevreden en dat was genoeg. Hoe hij de zaak had opgelost en tegen welke prijs, dat was een geheim dat hij bij zich moest blijven dragen.

Door het autoraam zag hij Berlijn aan zich voorbijtrekken. Het leek wel een van die lichamen zonder ledematen in de kamer van een gerechtsarts. Met overal blauwe plekken en gebroken botten en mensen die niet kunnen wachten om alles weer te herstellen. Na elk bombardement haalden ze lichamen onder het puin vandaan en legden die op een rij op straat. Honderden mannen, vrouwen en kinderen met lompen aan, gezichten onder het bloed en stof, alles geordend, als steentjes van een dominospel. Misschien was dat zijn straf voor wat hij had gezien in de

kampen in Auschwitz en Birkenau.

'Hoe is het daar?' De jonge agent ging toch weer in de aanval.

'Waar?'

'Ik het kamp in Auschwitz… Verbranden ze daar echt Joden?'

'Waar gaan we heen?' Hugo probeerde van onderwerp te veranderen.

'Naar Wannsee, meneer.'

'Wat wil Nebe? En waarom naar Wannsee? Kon hij me niet naar zijn kantoor laten komen?'

'Ik weet het niet. Hij heeft me alleen gevraagd u op te halen, meer niet.'

Lukas Eder haalde zijn schouders op. Hij reed langzaam tussen het puin door, wierp een blik op de weg en toen op hem. Hij zag eruit als een goede jongen, die zelfs met een zwarte lap voor zijn oog niet angstaanjagend overkwam.

Hugo zuchtte. Hij drukte zijn achterhoofd tegen de stoel en zocht een prettigere houding. Hij was blij dat de Pervitin begon te werken. Het was lastig dat hij nooit mocht klagen. Dat hij moest verbergen dat hij bang was dat zijn longen en de rest van zijn lichaam er opeens mee zouden ophouden. Hij mocht nooit zelfmedelijden hebben. Mensen zagen alleen zijn wallen, maar dat was niet zo raar, want die had iedereen in een wereld die op instorten stond. Hij mocht daar echter alleen over zeggen dat hij slecht had geslapen. Als hij moest huilen, dan deed hij dat in het donker, in zijn kamer. Of vroeg in de morgen, in de eetkamer, als de zon nog niet op was. Hij was enorm eenzaam, besefte hij nu.

'Het antwoord is trouwens ja.'

'Waarop?'

'Op je vraag. Ze verbranden daar inderdaad Joden.' Hugo voelde de surrogaatkoffie omhoogkomen. Nu klonk alleen nog het geluid van de auto die met horten en stoten over de Unter den Linden, ter hoogte van de brug, tussen het puin door navigeerde. 'Eerst worden ze vergast in een speciale ruimte en dan worden ze verbrand in de crematoria. Is dat wat je wilde weten?'

Lukas barstte in lachen uit, iets wat Hugo niet verraste. Het was de schaterlach van een jongen die net van de Hitlerjugend kwam. En toch zag Hugo in zijn houding, strakke kaak en vingers die het stuur omklemden een herkenbare spanning. Hij voelde zich waarschijnlijk toch niet heel prettig tijdens het gesprek.

'Moet je daar om lachen?'

'Het spijt me, Herr Fischer. Maar u kunt ook niet ontkennen dat wij Duitsers overal een efficiënte oplossing voor hebben.'

'Ja, dat is waar. We zijn "efficiënt".'

Lukas schakelde met een houten beweging op. Hugo besloot door te vragen om te zien wat voor vlees hij in de kuip had.

Hij wees naar de vernielde koepel van de dom, die werd weerspiegeld in de rivier de Spree, maar zonder zijn mooie glas-in-loodramen. 'Dat Berlijn zo verwoest is, hebben wij aan de Joden, zigeuners en communisten te danken. Zij hebben ons deze oorlog in gesleept. Dan mag je wel een beetje efficiënt zijn, toch?'

De jongen keek hem aan. Hij was duidelijk niet dom.

In zijn enige zichtbare, felblauwe oog had hij een wakkere blik. Hij greep het stuur nog wat steviger vast en klemde zijn lippen op elkaar. Hugo had de indruk dat hij ergens door verteerd werd. Misschien was hij bang zichzelf te verraden door de pupil die opeens groot was geworden. Er zaten immers overal spionnen van de Gestapo.

'Kijk voor je,' gebood hij hem.

Ze reden voorbij de dom, langs het beeld van Frederik Willem I. De universiteit was beschadigd, de bibliotheek verbrand. Alles in de stad waarin hij was opgegroeid, werd langzaam opgeslokt en versmolten door vuur. Dat was het resultaat van de waanzin van de Führer. Hij was de enige schuldige aan die enorme verwoesting.

Tijdens de eerste bombardementen waren de Duitsers de straten op gegaan om het Reich te steunen en met vlaggen te zwaaien. Een rode stroom vol bezieling. Maar nu was er weinig meer over van de moraal. Na maandenlang bombarderen, in de koudste tijd van het jaar, terwijl de sneeuw langs de kant van de weg lag en de ijzige wind langs de puinhopen blies, waren velen dakloos geworden. Hele families hadden alles verloren. Wat ze nog bezaten, paste op een karretje of in één oude koffer. Ze zwaaiden nog wel met de vlaggen, maar met de overtuiging van een stervende.

Lukas reed langzaam langs het puin. Langs de weg, in de openlucht, stonden al vrouwen te koken. Dat was de enige troost, daar in een stad die rook naar de dood. Binnenkort zou de geur van soep zich mengen met die van stof en zou het geknisper van het hout onder de bakstenen de verwoestende branden even doen vergeten.

Iets voor de Brandenburger Tor, die nog grijs en imposant afstak tegen de helder wordende hemel, werden ze gemaand te stoppen door een militair.

Lukas stopte bij de versperring, zette de motor af en liet hem de documenten en zijn penning zien. De Duitse herder aan de riem, die naast de man stond, stak zijn neus in de lucht. De militair liet zijn geweer zakken en keek de auto in. Hij bestudeerde de aanwezigen vanonder zijn groene helm.

'U mag door,' zei hij ten slotte.

Lukas startte de auto weer en stopte de documenten terug in zijn zak. Hugo wierp via de achteruitkijkspiegel een blik naar achteren. De patrouille van het korps van de gendarmerie werd steeds kleiner, op de indrukwekkende rijen aan de stadspoort na. Het grijs van de stad maakte plaats voor het heldergroen van de Tiergarten. Ze lieten ook de Siegessäule achter zich, het symbool van de geboorte van hun grote rijk. Een rijk dat nu steeds verder verdween.

Gij zijt stof en tot stof zult gij wederkeren.

'Als we de oorlog hebben gewonnen, gaan we alles herstellen.' Lukas leek zijn gedachten te lezen. 'Wiens schuld het ook is.'

'Doden kunnen niets herstellen,' antwoordde Hugo.

'Nee, daar hebt u gelijk in. Hebt u kinderen, Herr Fischer?'

'Eentje,' zei hij kortaf.

'En is uw vrouw mooi?'

'Ik ben niet getrouwd.'

'Maar u hebt een kind…'

'Ik heb kort een relatie gehad met een vrouw uit Beieren. Zij is in december overleden en ik ben nu de enige ouder die hij nog heeft. Ik geloof niet dat ik een heel goede vader ben.'

'Ik heb geen kinderen.' Lukas lachte en keek naar de weg die zich uitstrekte tot de wijk Zehlendorf. 'Maar die krijg ik nog wel, als ik een leuke meid heb gevonden. Daar kunt u van op aan. Mijn moeder heeft vrijwel al haar kinderen verloren aan het front en ik wil haar een heleboel kleinkinderen geven. Dan lacht ze vast weer zoals ze deed voor de oorlog. Allemensen, ik weet niet eens meer hoe het voor de oorlog was…'

Hugo draaide zich om om naar hem te kunnen kijken. Naar zijn blonde haar, dat opgeschoren was aan de zijkanten en in de war werd geblazen door de vochtige wind, die binnenkwam door de kapotte ramen. Naar zijn volle lippen, zijn smalle hals met een adamsappel die door zijn huid leek te steken en zijn wangen, waar zo weinig haar op zat, dat hij ze niet hoefde te scheren: hij was een jonge man, met een leven voor zich in een inmiddels dode wereld.

Maar dat wilde hij hem niet zeggen.

'Je bent nog jong. Hoe oud ben je precies?'

'Vierentwintig, meneer.'

'En ze hebben je niet naar het front gestuurd?'

'Jawel, daar ben ik geweest.' Lukas wees naar het oog met de lap ervoor. 'Aangezien mijn broers allemaal al dood waren, hebben ze me naar huis gestuurd toen ik gewond raakte. Ik hoop na de oorlog bij de recherchedienst te komen. Ik wil graag criminoloog worden.'

'Dat is geen mooi beroep.'

'Waarom doet u het dan?'

Hugo antwoordde niet. Wat moest hij hem zeggen? Dat hij doden beter begreep dan levende mensen? Dat hij tussen doden de kracht vond om zich vast te klampen aan het leven en de ziekte die hem verscheurde kon accepteren? Of dat hij met dit beroep de geesten uit het verleden kon verjagen en zijn geweten minder voelde knagen?

'Omdat het goed betaalt,' antwoordde hij uiteindelijk.

'Dat lijkt me een goede reden.'

De auto reed verder naar de bocht van de rivier de Havel. Lukas bleef nu stil, terwijl hij de weg insloeg die langs de Wannsee liep. Hij zette de auto stil voor een huis dat omringd werd door groen. Een van de vele in dat kleine paradijs, de Colonie Alsen. Geen zwartgeblakerde muren, die waren vernield door de bommen. Hier nog niet. Hier hoorde je alleen het gekabbel van het water van het meer en vogelgezang. Het rook er naar bloeiende bomen. Hier was geen onkruid, geen puin. En nergens op straat lagen glasscherven. Een paradijs, vlak bij de hel.

'We zijn er.' De agent zette de motor af. 'Ik wacht hier op u, in de auto. Dan breng ik u straks weer terug.'

'Je wilt toch criminoloog worden?' Hugo pakte zijn stok en stapte uit de auto. 'Kom maar mee, dan kun je wat van me leren.'

'Echt waar?'

'Ja. Maar schiet maar op, voordat ik me bedenk.'

Dat liet de jongen zich geen tweede keer zeggen. Hij sprong uit de Mercedes en volgde hem.

Arthur Nebe stond hen bij de deur van de villa op te wachten. De bliksemschichten op het uniform van de SS'er

fonkelden in het ochtendlicht. Hij groette hen met een knikje en keek alsof hij liever ergens anders wilde zijn en zich met andere zaken wilde bezighouden.

Terwijl hij op hem afliep, wierp Hugo ook een blik op de andere agenten, die in een hoekje op de binnenplaats stonden te roken. Ze spraken luid en schudden hun hoofd.

'Sorry dat ik je uit bed heb laten halen.' Nebe legde even zijn hand op zijn schouder. Iets wat hij bij weinig mensen deed. 'Maar het was nodig.'

'Ik sliep niet. Wat is er aan de hand?'

'Er is iets naars gebeurd. De Weidts zijn dood, man en vrouw. Dit is een zaak die zeer discreet moet worden aangepakt, als je begrijpt wat ik bedoel.'

Op dat moment stapten er twee gerechtsartsen de villa uit. Achter hen liepen assistenten met twee zwarte zakken. Hugo maakte zijn overhemd wat verder los en hoopte dat de Pervitin zijn werk bleef doen. Was de zaak zo geheim dat hij de lichamen niet eens mocht zien op de plaats delict?

'Wat is dit?' bromde hij. 'U belt me om onderzoek te doen, maar sluit me vervolgens buiten?'

'Nee, hoor, Fischer. Ik heb elk detail van de plaats delict laten fotograferen. Je kunt alles op je gemak bekijken. Van Keller mag je bij de autopsie zijn. Ik moet deze plek zo snel mogelijk vrijgeven, voordat de pers komt. Probeer me te begrijpen…'

'Zo werk ik niet…'

Nebe glimlachte, waardoor zijn neus leek op de snavel van een adelaar die op het punt stond aan te vallen. 'Volgens mij heb je in Auschwitz gewerkt met een plaats delict die nog veel erger was. Toch?'

'Ja, maar dat wil ik niet nog eens doen.' Hugo merkte dat hij zijn tanden op elkaar klemde. Hij probeerde rustig te ademen. 'Was het echt nodig om de lichamen weg te halen voordat ik er was?'

'Ja. Ik heb zo mijn redenen. Vertrouw me maar.'

'Zijn er getuigen? Wie heeft er alarm geslagen?'

'De kinderen. Die zijn nu bij de buren. Ze zijn nog erg overstuur.'

'Hoe oud zijn ze?'

'De jongen is tien en het meisje veertien. Hoe gaat het trouwens met jouw zoon?'

3

Gioele keek op.

De bom viel uit de lucht. Het leek wel een grijs ei dat langzaam naar beneden kwam, als een sneeuwvlokje. Eerst was het slechts een puntje in het licht van de winterzon boven Berlijn, maar daarna werd hij groter, kwam hij dichterbij en uiteindelijk ontplofte hij.

Toen hij op het gebouw viel, klonk het alsof er een storm overheen raasde. Bakstenen knalden uit elkaar, ijzer krulde om en ruiten spatten uiteen in duizenden scherven. Vervolgens kwamen de vlammen. Die wilden naar buiten en slokten alles op. Het gebouw was net een vuurspuwende draak.

Gioele voelde het warmer worden. Er blies een gloeiendhete wind. Zijn kleding plakte aan zijn huid en door de schokgolf klapte hij tegen een etalage van een winkel, waarop de davidster geschilderd stond. Glasscherven regenden op hem neer en het rondvliegende stof irriteerde zijn keel. Het as dwarrelde langzaam naar beneden en blakerde alles zwart. En terwijl de brand de stad verwoestte, begon het te sneeuwen. De hitte van de vlammen maakte plaats voor de kou.

Gioele veegde zijn ogen schoon en keek om zich heen.

Hij was in blok tien van het kamp in Auschwitz, in de

donkere gang die uitkwam bij Mengeles kamer. Hij liep voorzichtig verder en liet Berlijn achter zich. De vloer was ijskoud onder zijn voeten. De deur van het kantoor stond op een kier. Hij duwde hem verder open en keek de kamer in. Aan de andere kant van het raam zag hij de sneeuw vallen en het zachte licht dat naar binnen viel, verlichtte de ogen die dokter Mengele bij zijn proefkonijnen had verwijderd. Ze stonden op een nette rij in een vitrinekast met grote spelden. Gioele herkende die van zijn broer, zijn moeder en zijn vader.

'Je hebt ons in de steek gelaten.'

Hij draaide zich om bij het horen van de stem. In de hoek van de kamer bewoog iets, maar hij kon niet zien wat, omdat het zo donker was.

'Je hebt ons achtergelaten, om jezelf te redden.' Het was zijn broer. Hij herkende hem aan de gekke manier waarop hij de 'r' uitsprak.

'Dat is niet waar!' schreeuwde hij. Hij balde zijn vuisten.

'Je bent weggegaan met een nazi!'

'Nietes!'

'Welles!'

Er stapte een voet uit de schaduw. Toen nog een en nog een. Gabriele, zijn moeder en vader keken hem aan. Ze hadden geen ogen meer, maar leken hem toch te zien.

Het was waar. Hij had hen in de steek gelaten.

Gioele voelde dat hij moest schreeuwen.

Hij greep de dekens vast, zodat hij niet zou vallen. Hij snakte naar adem, maar zijn longen wilden zich niet vullen met lucht. Toen probeerde hij op te staan, maar hij zat vast aan het bed. Hij kon alleen het plafond van het

kamertje zien en een deel van de muur rechts van hem, met een raam dat bedekt was met karton en tekeningen. Hij probeerde opnieuw diep adem te halen. Hij ging dood.

'Rustig maar! Rustig!'

Hij werd vastgegrepen en rechtop in bed gezet.

'Ik krijg geen lucht,' hijgde hij.

'Natuurlijk wel. Je kunt toch praten?'

'Ik krijg geen lucht!'

De handen schudden hem een paar keer door elkaar en opeens was het alsof zijn lichaam weer wist wat het moest doen. Zijn longen vulden zich plotseling met lucht, waardoor hij een kreet slaakte die hem haast onmenselijk leek. Een heel mierennest liep over zijn benen en armen. Hij schudde heen en weer om de mieren weg te jagen, maar ze zaten onder zijn huid, in zijn spieren.

'Haal diep adem,' ging de stem verder. 'Zo ja, goed zo. Rustig.'

Gioele keek naar de man die hem te hulp was gekomen en herkende hem toen. Het was Edmund. Hij keek hem door zijn ronde, dikke bril met zijn staalkleurige ogen aan en glimlachte. Gioele voelde zich meteen weer veilig.

'Alles is goed,' fluisterde Edmund met zijn hese rokersstem. 'Hé, wat heb je hier?' Hij streek door zijn haar en haalde vanachter zijn oor een glimmende mark tevoorschijn. 'Als je voor elke nachtmerrie geld zou krijgen, zouden we snel rijk zijn!'

Gioele wilde lachen, maar voelde zijn ogen en neus prikken. Hij dook in Edmunds armen en begon te snikken. Zijn borst deed pijn, omdat hij zozeer probeerde niet te huilen.

'Huil maar, dat lucht op,' fluisterde Edmund. 'Wil je me vertellen wat je hebt gedroomd?'

'Nee.'

'Oké.'

'Ik…'

Gioele stopte. Hij keek naar de tekeningen aan de muur. Hij had de gezichten van zijn broer en ouders getekend, voordat hij ze zich niet meer zou herinneren. Het gekriebel in zijn handen werd erger.

'Ik haat Hugo!' schreeuwde hij. 'Hij heeft me weggehaald uit Auschwitz!'

'Dat is toch juist iets goeds?' Edmund zuchtte. Zijn bril zakte tot aan het puntje van zijn kleine neus, waarop hij hem met een snel gebaar weer op zijn plaats duwde. 'Hugo heeft me verteld wat daar gebeurt…'

Gioele trok zijn schouders op. Hij huiverde bij de gedachte aan de Joden die samengepakt stonden in de ruimte met de douches. Hij herinnerde zich nog dat de blote lichamen tegen hem aan drukten, dat de mensen smeekten de deur te openen en de angstkreten tegen de tegelwanden weerkaatsten. Uiteindelijk deed een SS'er de deur open en mocht hij naar buiten. Hugo Fischer greep hem vast, bedekte hem met zijn eigen jas en bracht hem in veiligheid door te zeggen dat hij zijn vader was.

Hij moest weer huilen.

'Hugo heeft je gered.' Edmund veegde zijn tranen weg.

'Maar hij heeft alleen mij meegenomen! Hij had beloofd ook mijn ouders te helpen!'

'Hij kon niet anders en dat weet je.'

Gioele verstopte zich onder de dekens. Hij voelde zich

ondankbaar. Zijn moeder had hem geleerd vriendelijk en dankbaar te zijn en hij gedroeg zich boos en onaardig. Hij was blij dat hij niet dood was, maar dat gaf hem een nog slechter gevoel. Hoe kon hij nou blij zijn nu hij als enige was gered? Hij kreeg het benauwd van al zijn gevoelens. Ze liepen allemaal door elkaar en vormden samen één vreselijk gevoel. Hij had het getekend: het was een donker en vaag monster en het zat in zijn buik, een rood puntje dat werd verslonden.

'Ik weet dat hij niet anders kon,' fluisterde hij. 'Maar hij heeft me van de ene gevangenis naar een andere gebracht. Hij laat me nooit naar buiten gaan. Hij houdt me hier opgesloten als een muis, terwijl hij zelf altijd weggaat.'

'Hugo doet zijn best. Hij wil dat je veilig bent.' Edmund pakte hem zachtjes vast bij zijn arm. Hij stroopte zijn mouw op zodat het nummer zichtbaar werd dat in het kamp op zijn arm was getatoeëerd, toen hij een van dokter Mengeles kinderen werd. 'Je hebt een vals paspoort, maar dat is niet genoeg. Dit kunnen we niet weghalen… En als de nazi's het zien… dan zit niet alleen jij in de problemen, maar wij ook. Begrijp je dat we een groot risico lopen door jou hier te houden?'

Gioele trok zijn arm terug. Hij verfoeide dat nummer, maar dat was ook het enige wat hem met zijn broer en ouders verbond, het enige wat hem eraan herinnerde dat zij nog in het kamp waren.

'Kijk nou, je bent helemaal bezweet.' Edmund voelde met een vinger onder de kraag van zijn pyjama. 'Ik ga het bad voor je vullen. Dan kun je daar even in ontspannen.'

Hij maakte aanstalten om hem te helpen zijn hemd uit te

doen, maar toen schoot Gioele in een reflex naar achteren. Hij wilde niet bloot voor iemand anders staan. Hij begon te klappertanden en kon niet meer stoppen.

'Sorry.' Edmund legde zijn handen op zijn bovenbenen en zuchtte. 'Dat was niet mijn bedoeling.'

'Ik weet niet waarom ik dat zo vreselijk vind…'

Edmund glimlachte. 'Ik wel. En ooit zul je ook begrijpen waarom.'

Hij pakte zijn hand vast en liep met hem mee naar de badkamer. Daar liet hij het bad vollopen en toen dat het geval was, liet hij hem alleen.

Gioele deed zijn kleren uit. Hij rilde door de koude lucht op zijn huid. De koude vloer onder zijn voeten was bijna ondraaglijk. Hij stapte in het bad en ging in het lauwwarme water zitten, met zijn knieën opgetrokken tot aan zijn borst. Velen hadden hem naakt gezien, in de douches van Auschwitz. Die nacht had hij zich uitgekleed, samen met de andere gevangenen, en was hij die ruimte met die witte tegels in gegaan. Daar stonden ze tegen elkaar aan gedrukt, huid tegen huid, en hij schaamde zich totaal niet. Maar nu werd hij alleen al bang van het idee dat Edmund of Hugo hem zonder kleren zou zien.

'Ben je klaar?' riep Edmund na een tijdje vanachter de deur.

Gioele stapte het bad uit, droogde zich af en kleedde zich weer aan. Hij liep naar de beslagen spiegel, veegde hem schoon met zijn hand en keek toen naar zijn spiegelbeeld, naar de ogen die oom Mengele zo interessant had gevonden: groen, met een klein beetje bruin in de linkeriris. Heterochromie, had de dokter gezegd.

Gioele kamde zijn haar op Hugo's manier. Hij deed ook twee druppels op van zijn eau de cologne, die op de plank stond. Hij vroeg zich af waarom hij zich waste en waarom hij parfum op deed, terwijl hij verscholen zat.

Edmund wachtte achter de deur op hem, met zijn armen over elkaar geslagen.

'Waarom kijk je zo beteuterd?' vroeg hij met een zucht.

'O, niks.'

'Nou, ik weet het goed gemaakt.' Hij keek in de spiegel en deed zijn witte haar goed. Hij poetste zijn bril, schoof zijn bretels en stropdas recht en trok zijn jas aan. 'We gaan een rondje lopen.'

'Buiten?'

'Ja.'

'En Hugo dan?'

'Die vertel je niks. Dit is ons geheimpje.'

'En als hij erachter komt?'

'Dat geeft niet, ik ben zijn vader.'

IN HET BRANDENDE BERLIJN MOET DETECTIVE HUGO FISCHER KIEZEN WIE HIJ KAN VERTROUWEN EN WIE HIJ KAN REDDEN.

Berlijn, juni 1944. Na de verschrikkingen van Auschwitz probeert detective Hugo Fischer een veilig bestaan op te bouwen met Gioele, de Joodse jongen die hij uit het kamp heeft gered. Terwijl het Derde Rijk op instorten staat, wordt hij naar Wannsee gehaald om de moord op een vooraanstaand nazi-echtpaar te onderzoeken. Rond dezelfde tijd pleegt een journalist van het regime zelfmoord en komen vijftien kinderen van de Hitlerjugend bij een verdacht ongeluk om het leven. Al snel ontdekt Hugo een alarmerend verband tussen de zaken.

Hugo's onderzoek leidt hem naar een wereld van stil verzet tegen het naziregime. Met zijn diepe graven wekt hij echter de achterdocht van de Gestapo en wordt hij plots zelf een verdachte. Kan hij doen wat juist is zonder zichzelf en Gioele in gevaar te brengen?

Oriana Ramunno schrijft misdaadnovelles en korte verhalen. *Rook boven Berlijn* is het tweede deel in de serie rond detective Hugo Fischer. De auteur liet zich inspireren door het leven van haar grootvader, die gevangen zat in concentratiekamp Flossenbürg. Ze woont samen met haar man en drie kinderen in Berlijn.

ISBN 978 90 297 3945 0 NUR 305

9 789029 739450

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT